HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019 Nuorisotyö (29.91.) / Nuorisotyön tuloksellisuus sekä kehitystarpeet ja -näkymät Asiantuntijalausunto

Totean Opetushallituksen puolesta hallituksen esityksestä valtion vuoden 2019 talousarvioksi luvun 29.91 Nuorisotyö lausuntona seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamat nuorisotyön ja -politiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ovat hyvin asetettu: tavoitteena on, että nuorten osallisuus, yhdenvertaisuus, toimintamahdollisuudet ja elämänhallintataidot vahvistuvat ja ne ovat hyvin linjassa myös Euroopan unionin uuden nuorisostrategian kanssa.

Nuorisotyön tunnusluvuissa harrastusten ja toimintamahdollisuuksien edistämisen seuraamisessa voisi käyttää monipuolisemmin myös muita indikaattoreita - kuten esimerkiksi alueellisuutta- kuin pelkästään rahanpuutteen vaikutusta harrastuksiin.

”Nuorten elämänhallintataidot vahvistuvat" on merkittävä vaikuttavuustavoite. Opetushallitus katsoo, että **urasuunnittelutaitojen vahvistaminen**, ja oman tulevaisuuden suunnittelu elämänhallintataitojen ohessa on tärkeää. Urasuunnittelutaitojen ylläpitäminen kuuluu ammatilliseen koulutukseen sekä lukiokoulutukseen. Näitä taitoja voitaisiin vahvistaa myös nuorisotyössä esimerkiksi yhteistyössä nuorten työpajojen ja Ohjaamoiden kanssa. Vastavuoroisesti nuoriso- ja harrastustoiminnassa sekä nuorten erilaisissa hankkeissa tapahtuvaa **nonformaalin oppimisen tunnistamista ja tunnustamista** tulee kehittää, koska se helpottaa nuorten koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Tällöin tavoitteenkin voisikin kirjata muotoon: "Nuorten elämänhallintataidot ja urasuunnittelutaidot vahvistuvat"

Nuorisotyön tunnusluvuissa voi havaita, **että 25 prosenttia 15-29 -vuotiaista nuorista ei katso kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan**. Tästä nousee kysymys, että mitkä ovat ne keinot ja kanavat, joiden avulla tähän ongelmaan voi käydä käsiksi? Ongelma on monimutkainen, ja Opetushallitus näkeekin tärkeäksi, että tästä aiheesta kerätään lisää tutkimustietoa ilmiön ymmärtämiseksi, päätöksen tueksi sekä ongelmaan puuttumiseen liittyvien toimintamenetelmien kehittämiseksi. Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet -otsikon alla viimeiseen kohtaan on kirjattu, että ”Kehitetään kansallista ja eurooppalaista nuorisoalan tutkimusta ja tiedontuotantoa nuorisopoliittisen päätöksen teon tueksi”. Toivottavasti se tarkoittaa sitä, että

myös esille nousseeseen nuorten suomalaiseen yhteiskuntaan kuulumattomuuden syihin suunnataan tutkimusresursseja.

Nuorten aktiivinen kansalaisuus hahmotetaan vahvasti järjestöjen kautta kanavoituvaksi toiminnaksi. Kansalaisyhteiskunnan tukeminen on ollut perinteinen linja suomalaista nuorisotyön hallintoa, mutta tällöin jää osin huomiotta se, kuinka paljon poliittista ja muutakin nuorten toimintaa kanavoituu myös järjestöjen ulkopuolelle.

Rahoitusinstrumentit ovat pitkälti nuorisotyön sisäisiä toimintoja ja ohjelmien tavoitteet taas yleisempiä nuorisopoliittisia tavoitteita. Tällöin itse nuorisotyön kehittämisen tavoitteita ei ole kovin tiukasti määritelty, jolloin se jättää paljon liikkumavaraa kentälle, mikä on positiivista, koska kentällä toimitaan nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kanssa välittömässä asiakaspinnassa ja vuorovaikutuksessa.

Talousarvion eri momenteissa voi nähdä varsin suuria muutoksia kuluvan vuoden määrärahoihin verrattuna ilman, että niitä avataan millään tavalla. Talousarviota tarkastellessa näyttää esimerkiksi siltä, että momentilta Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ml. harrastuspassi oltaisiin leikkaamassa 3,3 miljoonaa euroa, vaikka ilmeisesti on kysymys vain siitä, että tukea kokeilu-, kehittämis- ja tutkimustoimintaan kanavoidaan mm. Valtakunnallisten nuorisoalan järjestöt -momentin määrärahasta, johon on esitetty 2,5 miljoonan euron lisäystä kuluvan vuoden määrärahoihin verrattuna. Talousarvio avautuisi paljon paremmin sitä lukeville, mikäli esimerkiksi määrärahojen momenttien muutoksia ja niiden syitä avattaisiin lyhyesti.

Vastaava asiantuntija Mauri Uusilehto